

BACHELOROPPGAVE

Kjønn og likestilling i norske og kinesiske barnehager

Gender and equality in Norwegian and Chinese early childhood education

Kandidatnummer: 489

BLUBACH 2019/20

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Institutt for religion, pedagogikk og samfunnsfag

Barnehagelærerutdanning

Innleveringsdato 02.06.20

Antall ord: 9650

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. *Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.*

Abstract

The purpose with this bachelor thesis is to look at how gender and equality is understood and worked with in early childhood education in China and Norway. The data I collected from China comes from a study I had in China from October 9, 2019 to November 9, 2019. To examine this problem different qualitative methods were used such as interviews and observations. I present this in my chapter on methodology. Five qualified respondents from different kindergartens in China and Norway have been included in this thesis, and they will be given fictional names because to their privacy. Through analysis from those findings I based my further discussion. Among other findings, it will show that both gender and equality is addressed in the early childhood education, but not necessarily consciously. The results indicate that there is a lot of similarities between Chinese and Norwegian early childhood education, but also some differences. I discuss my findings against theory before summarizing the most important findings.

Sammendrag

Formålet med denne bacheloroppgaven er å se på hvordan kjønn og likestilling blir forstått og arbeidet med i noen kinesiske og norske barnehager. Dataen jeg har samlet inn fra Kina kommer fra en studie jeg hadde i Kina fra 9.oktober.2019 til 9.november.2019. For å belyse problemstillingen min har jeg tatt i bruk kvalitativ metode, ved å intervju og observere. Dette presenterer jeg i kapitlet mitt om metode. Fem kvalifiserte informanter fra forskjellige barnehager i Kina og Norge er inkludert i denne oppgaven, og de vil bli gitt fiktive navn på grunn av deres personvern. Gjennom analyse av datamaterialet mitt baserer jeg videre diskusjoner. Blant annet viser det seg at både kjønn og likestilling blir adressert i barnehagen, men ikke nødvendigvis bevisst. Resultatene indikerer at det er mange likheter mellom kinesisk og norsk barnehageopplæring, men også noen forskjeller. Jeg diskuterer funnene mine mot teori før jeg kommer med en oppsummering av de viktigste funnene.

Forord

Tre år på barnehagelærerutdanningen på Høgskulen på Vestlandet er snart over. Jeg vil først takke Høgskulen på Vestlandet for muligheten til å reise på studietur til Kina, og for at jeg fikk oppleve barnehagehverdagen der borte. Det har gjort meg mer bevisst egen praksis og jeg har fått masse inspirasjon som jeg vil ta med meg videre i min fremtidige karriere. Det har vært en lærerik og utfordrende prosess å realisere oppgaven. Jeg har prøvd og feilet, og nå sitter jeg igjen med et ferdig produkt. Gjennom prosessen har jeg lært masse og satt pris på muligheten til kunne sette meg inn i et tema jeg brenner for, samtidig som jeg har kunne reflektert over egen praksis og holdninger.

Jeg vil gjerne rette en stor takk til min veileder for god hjelp, innspill og motivasjon underveis i denne skriveprosessen. Det er tydelig å se at du brenner for faget, og at du ønsker å hjelpe oss best mulig. Det setter jeg stor pris på!

Jeg vil også rette en takk til alle informanter som har vært en del av oppgaven. Det hadde ikke gått uten dere. Tusen takk for at dere takket ja til å være med i mitt arbeid.

Til slutt vil jeg rette en stor takk til min familie, og min venn Markus Andre Hansen for god støtte, inspirasjon og hjelp gjennom denne perioden.

Bergen, 31.mai.2020.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	5
1.1 Bakgrunn.....	5
1.2 Problemstilling og avgrensning.....	6
1.3. Oppgavens oppbygging.....	7
2.0 Teori og tidligere forskning.....	7
2.1. Kjønn.....	8
2.2 Likestilling	9
2.3 Diskurs	9
2.4 Struktur og fasiliteter.....	10
3.0 Metode.....	11
3.1 Valg av metode.....	11
3.2 Valg og presentasjon av informanter.....	13
3.3 Analysemetode	14
3.4 Validitet og reliabilitet.....	15
3.5 Etsiske hensyn.....	16
4.0 Funn og drøfting	17
4.1 Kjønn.....	17
4.1.1 Hva tenker personalet om kjønn?.....	17
4.1.2 Kjønnsdiskurser	18
4.1.3 Hvordan arbeides det med kjønn?.....	20
4.2 Likestilling	21
4.2.1 Hva er likestilling?.....	21
4.2.2 Hvordan arbeides det med likestilling?.....	22
4.3 Struktur og fasiliteter.....	24
4.3.1 Hvordan uttrykker fasiliteter i barnehagen kjønn?	24
4.3.2 Hvordan uttrykker strukturer i barnehagen kjønn?	26
4.4 Oppsummering.....	29
5.0 Avslutning	30
6.0 Litteraturliste	31
7.0 Vedlegg.....	33
Vedlegg 1: Intervjuguide.....	33
Vedlegg 2: Informasjonsskriv.....	35
Figur 1	23
Figur 2 Figur 3	25
Figur 4 Figur 5	25
Figur 6	27

1.0 Innledning

I alle samfunn er kjønn en viktig del av sosialiseringen og oppdragelsen. I mange samfunn er også barnehagen et sted barn under skolealder tilbringer store deler av sine dager. Derfor foregår en stor del av små barns sosialisering og oppdragelse nettopp i barnehagen. Av den grunn er det viktig å belyse hvordan kjønn sees på og jobbes med i barnehagen. Når man skal se på kjønn er det også vanlig å snakke om likestilling. Disse to begrepene har lenge hengt sammen, og det er vanlig når man stiller spørsmålet «*hva er likestilling?*» at forholdet mellom kjønnene blir et tema (Askland, 2015, s.12). Sosialisering handler om den delen av arbeidet i barnehagen som ikke nødvendigvis er gjennomtenkt, men som foregår med bakgrunn i kultur, normer og væremåter, og som påvirker direkte og indirekte (Gjørund & Huseby, 2011, s.72). På den andre siden har vi oppdragelse som skjer gjennom formelle institusjoner som har fått et mandat der det er det planlagte, bevisste og gjennomtenkte pedagogiske arbeidet som er i fokus (Gjørund & Huseby, 2011, s.72). Dette er to ulike blikk på hvordan det arbeides i barnehagen som blir med videre i oppgaven.

1.1 Bakgrunn

I rammeplanen for barnehagen med innhold og oppgaver står det skrevet at «Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.10). Dette sier noe om verdigrunnlaget som norske barnehager skal ha, fordi rammeplanen er et styringsdokument som barnehagene skal forholde seg til. Barnehageloven, handlingsplan for likestilling 2004-2007 og 2008-2010, samt FNs barnekonvensjon vektlegger også arbeidet med likestilling som viktig (Askland & Rossholt, 2009, s.20). Derfor ser jeg det som veldig interessant å skulle se hvordan dette arbeides med i praksis.

I regi av Høgskulen på Vestlandet (HVL) og fordypningen Kulturforståelse og komparativ pedagogikk ble det organisert et studieopphold i Kina hvor vi fikk muligheten til å oppleve og studere barnehagehverdagen i praksis. Derfor ønsker jeg å studere forskjellene og likhetene på kjønns- og likestillingsspørsmålet i kinesiske og norske barnehager. Den kinesiske rammeplanen for early childhood education sier ingenting spesifikk om kjønn eller

likestilling, men det er et punkt som beskriver at man skal «accept and respect people with different life styles or habits» (Chinese Ministry of Education, 2012, s.26). Det man kan se er at målene og retningslinjene for hva barna skal lære og utvikle skiller ikke mellom kjønn, men alder. I tillegg skriver Chi (2018) at likestillingsspørsmålet i kinesisk early childhood education ikke er forankret til noe spesifikt enda, men at regjeringen har forpliktet seg til å etablere og utvikle noen retningslinjer innenfor temaet.

Kjønn og likestilling er i seg selv komplekse og interessante temaer. Jeg valgte disse temaene både fordi jeg selv finner det ekstremt viktig, men også fordi jeg gjennom flere års erfaring med praksis og arbeid i barnehage synes at disse temaene ikke er så synlig i det daglige arbeidet. Derfor ønsket jeg å gå grundigere til verks for å se og høre om hvordan det arbeides med, og eventuelt hvorfor det ikke arbeides med. I følge Askland & Rossholt (2009) bør kjønn og likestilling arbeides med i barnehagene for å bli kjent med egen praksis, virkeliggjøre rammeplanen, utvikle barnehagen som en lærende organisasjon og utvide rommet for jenter og gutters muligheter og utfoldelse.

1.2 Problemstilling og avgrensning

Min problemstilling er: Hvordan forstås og arbeides det med temaet kjønn og likestilling i norske og kinesiske barnehager?

- Hva tenker personalet om kjønn?
- Hvordan arbeides det med likestilling i det pedagogiske arbeidet?
- Hvordan uttrykker strukturer og fasilitetene i barnehagen kjønn?

Sentrale begreper i mitt forskningsprosjekt er kjønn, likestilling og diskurs. Det er ulike relevant innfallsvinkler til forståelsen av kjønn og likestilling som jeg vil utdype nærmere i teorikapitlet.

Denne oppgaven er som tidligere nevnt et komparativt studie mellom noen kinesiske og noen norske barnehager. Det er en forankring i det komparative som skjer på bakgrunn av at emneplan for Bacheloroppgave i barnehagelærerutdanningen forteller at bacheloroppgaven skal knyttes opp mot studentens fordypningsenhet (Høgskulen på Vestlandet, u.å.). Jeg har hatt fordypningsenheten Kulturforståelse og komparativ pedagogikk hvor perspektiver på kulturforståelse, kulturformidling og komparativ pedagogikk har vært i sentrum.

Oppgaven blir skrevet på bakgrunn av praksis jeg har hatt i Kina hvor jeg har hentet inn data, sammen med data jeg har hentet inn i Norge. Jeg har intervjuet tre stykker med ulik bakgrunn og alder som arbeider i norske barnehager, og jeg har intervjuet en kinesisk barnehagelærer i Kina. I tillegg har jeg fått tilgang til et intervju en medstudent har hatt med en barnehagelærer i Kina. Hvordan man arbeider med kjønn og likestilling vil variere fra sted til sted, og avdeling til avdeling, men jeg håper at gjennom disse intervjuene vil det komme frem noe om hvordan det arbeides med kjønn og likestilling i de barnehagene som er involvert i mitt prosjekt. Oppgaven er avgrenset på ulike måter hvor jeg blant annet ikke har brukt observasjon for å se hvordan det arbeides med kjønn og likestilling i praksis. Dermed er det kun informantene sine tanker og meninger om hvordan de arbeider med tematikken som jeg får frem i oppgaven. Det er heller ikke fokus på barns perspektiver på kjønn og likestilling.

1.3. Oppgavens oppbygging

I teoridelen vil jeg ta for meg ulike perspektiver på kjønn og likestilling. I tillegg gjør jeg rede for diskursbegrepet og hva jeg legger i begrepene struktur og fasiliteter.

Deretter kommer et kapittel om metode der jeg gjør rede for hvilke metoder jeg har anvendt i innsamlingen til datamaterialet. Her legger jeg også frem informantbeskrivelse, forskningsetiske hensyn og tar for meg forskningsprosessens gyldighet og pålitelighet. I tillegg til hvordan jeg har analysert datamaterialet mitt. Jeg gir informasjon om hvordan metodevalget mitt ble endret på grunn av covid-19 situasjonen som forspilte seg underveis i min bachelorskriving.

Etter dette kommer en presentasjon av mine funn, før jeg drøfter funnene i lys av problemstillingen min og kommer med en avslutning.

2.0 Teori og tidligere forskning

I dette kapittelet skal jeg ta for meg noen viktige begreper og teorier som omhandler kjønn og likestilling. I tillegg vil jeg ta for meg begrepet diskurs og hvilken posisjon det har i forhold til hvordan vi snakker om de sosiale fenomenene kjønn og likestilling. Til slutt vil jeg også sette ord på hva jeg legger i begrepene struktur og fasiliteter i barnehagen.

2.1. Kjønn

Det finnes ulike teoretiske innfallsvinkler for å forstå begrepet kjønn, men jeg ønsker ikke å trekke ut en spesifikk beskrivelse for det vil ikke dekke begrepet helhetlig. Derfor belyser jeg begrepet kjønn på flere måter. Askland (2015, s.25) skriver at det er ulike måter å se kjønn på. Det somatiske kjønn, også sett på som biologiske kjønn, handler om de indre kroppslige prosessene og kjønnsorganet. Det er disse tingene som gjør oss til mann og kvinne. Dette er bestemt fra fødselen og skaper en viss forventning til individet. Disse kunnskapene om kroppen har betydning for å forstå det daglige liv og er derfor grunnleggende i hvordan vi forstår kjønn og møter andre (Lorentzen 2006 i Emilsen 2015, s.23).

Hvis man ser kjønn som noe kulturelt kan man se at det er i stadig endring (Askland, 2015, s.28). Det handler om det store spørsmålet *er* vi kjønn, eller *gjør* vi kjønn (Askland, 2015, s.32). Det viser seg at i den vestlige delen av verden *gjør* vi kjønn mer enn vi *er*. Dette understreker blant annet den kulturelle dimensjonen rundt det å være en gutt eller en jente (Askland, 2015, s.32). I temahefte for likestilling i barnehagen skriver Rossholt (2006, s.8) om hvordan den kulturelle betydningen av kjønn handler om det å bli et kjønn, ikke å være. Aasebø og Melhus (2005 i Rossholt, 2006, s.15) presiserer det at kjønn «har hatt – og har – en kulturell betydning gjenspeiles i våre kulturelle forventinger om kjønn. Derfor er ikke kjønn noe en først og fremst er, det er noe en blir»

Hvordan en person opplever seg selv, og i relasjon til andre og omverdenen handler om kjønn. Kjønn blir dermed en identitetsmarkør (Askland, 2015, s.33). Hvis vi da ser kjønn som en sosial konstruksjon ser vi det som egenskaper og væremåter som blir skapt i relasjon til andre. Deretter blir det tolket som et kjønnsuttrykk (Emilsen, 2015, s.24). Ut ifra dette kan man si at de voksne i f.eks. en barnehage er med på å påvirke et barns utvikling av kjønnsidentitet. Et barn og en voksen er i et sosialt samspill som legger føringer for barnets forståelse av seg selv. Barnet fortolker og gir samtidig uttrykk for kjønn, og forholder seg til forventninger som legges for jenter og gutter (Emilsen, 2015, s.24). Rossholt (2006, s.15) skriver «Biologisk kjønn er knyttet til om man er født som jente eller gutt. Sosialt kjønn er knyttet til forventningene vi har til jenter og gutter fordi de biologisk sett er forskjellige».

2.2 Likestilling

Det er vanlig å oppfatte at likestilling handler om forholdet mellom menn og kvinner, men likestilling handler også om sosial utjevning, mangfold og inkludering av mennesker med ulike forutsetninger. Askland (2015, s.12-13) mener at når man ser på likestilling i dag handler det mye om den individuelle friheten og respekten for sin egen særegenhet.

Når man snakker om likestilling er det også viktig å ta opp begrepet likeverd. Likeverd og likestilling handler om mye av det samme, men det er fortsatt to ulike begrep. I følge Emilsen (2015, s.22-23) betyr likeverd at alle er like verdifulle uansett hvem man er. Likeverd handler mer om et menneskesyn enn likestilling gjør, og knyttes gjerne til mangfold mer enn kjønn. Ut ifra Hoel m.fl.(i Emilsen, 2015, s.22) handler likestilling i barnehagen primært om likeverd, demokrati og mangfold. Rossholt (2009, s.24) belyser at det står lite om likestilling og likeverd i årsplanene til barnehager, men at det inngår i arbeidet om mangfold. Rossholt skriver videre at hvordan vi forstår likestilling har konsekvenser for hvordan vi velger å jobbe med det i det pedagogiske arbeidet og utfører det i praksis.

I tillegg til vår forståelse av likestilling og kjønn er det viktig å tenke over vår forståelse av barnet. Gjennom paradigmeskiftet som har vært i synet på barn de siste årene er det lagt vekt på barnet som «human beings» og ikke lenger «human becomings». Det handler om å se barnet som et subjekt og som har egne følelser og meninger fra starten av livet. De er aktører i eget liv og nettopp dette er en hjørnestein i utviklingen av demokrati for barn, og da også likestilling (Bae, 2007).

2.3 Diskurs

Når vi snakker om kjønn og likestilling er det vanskelig å komme utenom diskursbegrepet. En diskurs er «praksiser og væremåter satt i system som viser til en rekke språklige og kroppslige praksiser som utgir mening» (Askland & Rossholt, 2009, s.47). Foucault (i Emilsen, 2015, s.28) beskriver viktigheten av diskurser i samfunnet. «Diskursen former både tale og praksis og er helheten av betydningsgivende og maktkonstruerende elementer som til sammen skaper en ramme for hva som kan sies og gjøres» (Foucault i Emilsen, 2015,s.28).

Davies (i Askland & Rossholt, 2009, s.51) er opptatt av at diskurser etablerer hva som er ønskelig, og hva som er normalt. På den måten kan man si at diskurser er en slags sannhet som har makt. Ifølge Foucault (1999 i Moe & Nordvik, 2012, s.2) er nettopp forholdet mellom

diskurs og makt essensielt. Det ligger makt i å definere, og den forekommer i de mellommenneskelige relasjonene og ulike praksiser.

På den måten kan man si at en diskurs er hvordan noe blir språklig omtalt og fremhevet. Vi tenker kanskje at vi er nøytrale, men måten vi formulerer oss på har en makt overfor temaet det gjelder. Samtidig er det viktig å si at det alltid finnes en motmakt (Askland & Rossholt, 2009, s.50). I tillegg er ikke en diskurs universell og den endrer seg fra sted til sted, noe som vil si at innad i en barnehage kan det være ulike diskurser fra en avdeling til en annen (Askland & Rossholt, 2009, s.51). Sånn sett kan man si at en diskurs i likhet med kjønn er kulturelt og sosialt betinget.

2.4 Struktur og fasiliteter

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet med strukturer og fasiliteter som gjenspeiler hvordan deres praksis er. Når jeg i denne oppgaven snakker om strukturer og fasiliteter handler det om flere ting. Fasiliteter ser jeg på som rommene i barnehagen. Hvordan avdelingen ser ut og hva det er lagt til rette for. Det vil si at fasilitetene handler også om materiell og leker. Hvilke tilbud får barna i lekemiljøet? I følge Askland (2015, s.11) vil rommene i en barnehage utgjøre rammene for det som skal skje i praksis. Det sier noe om hvem som er velkommen inn, hvem som blir inkludert og kan bevege seg der (Askland, 2015, s.11).

Struktur handler om oppbyggingen eller sammenhengen mellom ledd i en helhet («Struktur», 2020). Barnehagen som en organisasjon har fire hovedkomponenter: deltakere, teknologi, oppgaver og struktur (Børhaug, Helgøy, Homme, Lotsberg & Ludvigsen, 2011, s.19). Disse fire hovedkomponentene påvirker hvordan barnehagen er organisert, og vil ha betydning for hvordan man tenker, vurderer, handler og samarbeider (Børhaug et al., 2011, s.20). Når jeg i denne oppgaven bruker ordet struktur legger jeg vekt på hvordan barnehagen og avdelingen planlegger og utøver sin pedagogiske praksis. Det kan handle om hvordan man deler barna, hvor de får lov til å leke, hvordan dagen er oppdelt og hvilke tilbud de får. I tillegg hvilke planer eventuelt regler som barnehagen og avdelingen følger. Alle disse tingene er ledd i barnehagen som en helhet og organisasjon som skaper rammer for den pedagogiske praksisen.

Et eksempel på struktur i en barnehage er at de lager en årsplan. En årsplan blir da en struktur rundt hva barnehagen skal fremme dette året og vil ha betydning ovenfor hvilke vilkår og hvilke tilbud som gis barna (Utdanningsdirektoratet, 2018). Noen barnehager har et stort tilbud om snekring og bygging, mens andre fokuserer på naturen eller drama og kreativitet. Hvilke tilbud som er i barnehagen, hva de legger vekt på i sitt pedagogiske arbeid og hvordan barnehagen er i praksis vil prege barnas sosialisering og oppdragelse. Man kan egentlig si at barnehagens struktur er de vilkårene som gjelder for å kunne gjennomføre noe i praksis.

3.0 Metode

Vitenskapelig metode er fremgangsmåter eller «teknikker» for å gi svar på ulike typer forsknings spørsmål. Målet er å få fram informasjon om den «sosiale virkeligheten», og kunnskap om hvordan denne informasjonen kan analyseres. Det dreier seg om å samle inn, analysere og tolke data, og dette er en sentral del av empirisk forskning (Johannesen, Tufte & Christoffersen i Bergsland & Jæger, 2014, s.66).

3.1 Valg av metode

Hvilken metode man velger å anvende har påvirkning på hva slags resultater man får av forskningen som gjennomføres (Bergsland & Jæger, 2014, s.66). Det er i hovedsak to ulike tilnærminger innenfor metode: kvalitativ og kvantitativ metode (Løkken & Søbstad, 2017, s.34). Kvalitativ metode er rettet mot subjektive opplevelser og har en helhetsorientert tilnærming til det som skal forskes på (Løkken & Søbstad, 2017, s.35). Jeg har i denne oppgaven derfor valgt å bruke kvalitativ metode. Jeg valgte å bruke kvalitativ metode fordi ved å gå i dybden kan jeg best belyse problemstillingen min. Kvalitativ metode blir gjerne brukt for å forstå sosiale fenomener (Bergsland & Jæger, 2014, s.67) Gjennom observasjon og intervju kan denne forståelsen oppnås. «Intervju og observasjon er nært forbundet med hverandre innen kvalitativ metode, og det er naturlig at disse metodene vil overlape hverandre noe.» (Dalland i Bergsland & Jæger, 2014, s.73). Fortolkning og kontekst er viktige begreper innenfor kvalitativ forskning (Bergsland & Jæger, 2014, s.68). Dette vises igjen i valget mitt av analysemetode som kan sees i kapittel 3.3.

Et semistrukturert intervju har ikke nødvendigvis spørsmålsformuleringen helt klart nedtegnet i forkant (Malt, 2015). Som intervjuer har man gjerne stikkord, tanker eller beskrivelser som man skal ta utgangspunkt i når man formulerer spørsmålene underveis (Malt, 2015). I tillegg blir oppfølgingsspørsmål stilt ut ifra hva informanten svarer. Semistrukturert intervju brukes når man ønsker at informanten skal beskrive egne perspektiver (Brinkmann & Kvåle, 2015, s.46). I utgangspunktet var planen å gjennomføre semistrukturerte intervjuer med flere ansatte i barnehager, en til en, og gjøre noen korte observasjoner av avdelingen. På den måten kunne jeg bruke observasjon for å se hva de faktisk gjør og hvordan de legger til rette for kjønn og likestilling, og deretter intervjuer de. Slik ville jeg kunne få kunnskap om både det de gjør i praksis og det teoretiske grunnlaget, og tankegangen som ligger bak. Dette kan vise at ting både henge godt sammen, men det kan også vise at man ikke er så reflektert over egen praksis som man tror. Denne måten å gjennomføre forskningen min på fikk jeg gjennomført i den kinesiske barnehagen jeg var i. Jeg observerte i fem dager, før jeg hadde et semistrukturert intervju med barnehagelærer på avdelingen. I tillegg til dette har jeg fått tilgang til et intervju tatt med en annen barnehagelærer i en annen barnehage i Kina av en medstudent.

På grunn av omstendighetene rundt Covid-19 denne våren ble metodevalget mitt delvis endret. I utgangspunktet skulle jeg gjennomføre semistrukturerte intervju og observasjon i de norske barnehagene, men det lot seg ikke gjøre. Da barnehagene stengte ble løsningen min å sende intervju spørsmålene til informantene og be de svare skriftlig (se vedlegg 1). På den måten ble intervjuene mine strukturerte intervjuer istedenfor semistrukturerte. Denne endringen i metode har noe å si for hva slags funn jeg har fått. Ved å intervjuer informantene skriftlig istedenfor muntlig mister man muligheten til å stille oppfølgingsspørsmål der og da, og du mister dialogen. Samtidig var mine informanter åpne for oppfølgingsspørsmål i ettertid, noe jeg også benyttet meg av. Ut ifra hvordan intervjuet ble gjort kan man si at det har flere likhetstegn til et spørreskjema. Et spørreskjema har både fordeler og ulemper. Vanligvis har et spørreskjema faste svar, men det kan også ha helt åpne (Løkken & Søbstad, 2017, s.124). Jeg har valgt å ha helt åpne spørsmål fordi det var det jeg skulle stille informantene mine i utgangspunktet. Et spørreskjema på denne måten gir informantene rom for å svare i fred og ro, og det blir grundige og ekte svar (Løkken & Søbstad, 2017, s.125). Samtidig stiller det større krav til min måte å stille spørsmål på.

I tillegg til intervju har jeg brukt observasjon. «I motsetning til en kvantitativt orientert observasjon vil en kvalitativ tilnærming være mer åpen, og med lav grad av strukturering på

forhånd» (Bergsland & Jæger, 2014, s.74). I Kina var det veldig vanskelig å skulle vite på forhånd hva vi fikk lov til å være vitne til, og hvordan det faktisk var i barnehagen i praksis. Derfor var det vanskelig å skulle planlegge strukturerte observasjoner hvor uttrykk for kjønn ville finne sted. Det handler også om de språklige forutsetningene som gjør at det er vanskelig å f.eks. skulle observere hvordan barnehagelæreren snakker forskjellig til jenter og gutter. En forutsetning for å kunne ta ustrukturerte observasjoner er at man har kunnskap om temaet på forhånd (Løkken & Søbstad, 2017, s.47). Jeg leste meg opp på temaet kjønn og likestilling før jeg dro ned, for å ha mest mulig kunnskap om hva man kan se etter for å belyse temaet på best mulig måte. I tillegg skriver Dalland (2017, s.104) at «En ustrukturert observasjon er, (..), svært nyttig for å gjøre seg kjent i ett nytt miljø.». Han mener at ved å ikke vite hva som kommer, er man mer åpne for det som dukker opp og som kan vekke interesse for videre observasjoner. Dette viste seg å være sant for min datainnsamling.

På grunn av Covid-19 og at barnehagene stengte fikk jeg ikke observert i de norske barnehagene hvor informantene mine jobber slik jeg skulle. Samtidig har jeg lang erfaring fra praksis og å jobbe i barnehage, både privat og kommunalt, så jeg velger å trekke ut noen observasjoner jeg har fra tidligere barnehager for å belyse likhetene og forskjellene mellom de norske og kinesiske barnehagene som jeg har vært i. Det vil si at jeg har både gjennomført semistrukturerte- og strukturerte intervju, og ustrukturerte observasjoner. Hovedvekten min på data fra Kina er gjennom observasjon, mens hovedvekten min på data fra Norge er gjennom intervju.

3.2 Valg og presentasjon av informanter

Jeg valgte informantene i barnehagene i Norge på bakgrunn av hvem jeg hadde kjennskap til. Jeg ønsket å få informanter av begge kjønn, med ulik alder og ulike arbeidstitler, utdanning og arbeidserfaringer. Dette ønsket jeg for å få flest mulig perspektiver og for å kunne se om det er noen forskjeller også innad i de norske barnehagene. Jeg tok kontakt med flere barnehageansatte for å høre om de var interessert i å delta. Dette er mennesker jeg ikke har kontakt med til vanlig, men som jeg tidligere har vært i kontakt med. De fikk tilsendt et informasjonsskriv med informasjon om hva det innebar å delta i oppgaven, og en samtykkeerklæring de kunne skrive under på om de ønsket å delta (se vedlegg 2). Alle informantene jeg spurte takket ja til å delta. Informantene mine fra Kina var avklart på

forhånd gjennom Høgskulen på Vestlandet som har inngått en avtale med barnehagene som godkjenner at studentene gjennomfører intervju og observasjoner til bruk i bacheloroppgaven. I oppgaven har jeg gitt informantene fiktive navn.

1. Tone: kvinne, 40-50 år, pedagogisk leder på småbarnsavdeling 1-3 år i en kommunal barnehage, arbeidet rundt 20 år.
2. Lene: kvinne, 40-50 år, pedagogisk leder på storbarnsavdeling 3-6 år i en kommunal barnehage, arbeidet i nesten 30 år og har videre utdanning utover barnehagelærerutdanningen.
3. Daniel: mann, 20-30 år, assistent på mellomavdeling 2-4 år i en privat barnehage og arbeidet i 1,5 år.
4. Xin: kvinne, 30-40 år, pedagogisk leder på 5års avdeling i en kinesisk barnehage.
5. Hui: kvinne, pedagogisk leder i en kinesisk barnehage

3.3 Analysemetode

Analysen av datamaterialet foregikk i flere omganger. Først leste jeg gjennom informantens svar, markerte det som handlet om problemstillingen og det jeg fant interessant. Etter å ha analysert hvert enkelt intervju, så jeg dem på tvers og lette etter likheter og forskjeller mellom informantens svar. På samme måte analyserte jeg observasjonene. Først hver enkelte og deretter i lys av hverandre. Til slutt så jeg på observasjonene og intervjuvarene i lys av hverandre som en helhet. Ved å strukturere datamaterialet på denne måten fikk jeg en bred oversikt over hvilke funn jeg hadde fått, med en god mulighet til å drøfte på tvers av funnene.

Dataen ble analysert med det en kaller en hermeneutisk metode. Det blir ofte forklart som en spiral hvor forståelse og tolkning fører til ny forståelse og så videre (Bergsland & Jæger, 2014, s.43). Hermeneutikk er nært knyttet opp mot fenomenologi som gjør at når vi ser på noe har man en virkelighetsforståelse som gjør at ting oppfattes ulikt (Bergsland & Jæger, 2014, s.43). Derfor er det viktig å bevisstgjøre egen virkelighetsforståelse når man skal drive med forskning. Dette kan også knyttes tett opp mot kultur (Bergsland & Jæger, 2014, s.44). Som forsker er det derfor viktig å forsøke å se ting ut ifra kulturens egne premisser. Det vil si prøve å se ting kulturell relativistisk. Dette blir spesielt viktig for meg i denne oppgaven da deler av datamaterialet kommer fra Kina.

I følge Brinkmann & Kvåle (2015, s.237) er fortolkningen av en tekst ikke forutsetningsløs. Fortolkningen kan ikke hoppe utenfor den forståelsestradisjonen man har, noe jeg forstår som min virkelighetsforståelse og mine kulturelle rammer. En viktig del blir da å forsøke å gjøre mine forutsetninger eksplisitte og være bevisst hvordan mine formuleringer av f.eks. spørsmål allerede bestemmer hvilke former for svar som er mulige (Brinkmann & Kvåle, 2015, s.237). Jeg forventet å se en tydelig forskjell mellom hvordan det arbeides med kjønn og likestilling i den kinesiske og de norske barnehagene som skulle være med i forskningsprosjektet. Den første tanken jeg hadde var at i de norske barnehagene kom de til å fortelle at de jobbet med temaene kjønn og likestilling, men at det i praksis ikke var tilfelle, mens i den kinesiske barnehagen ville det ikke bli arbeidet med i det hele tatt. Ut ifra det tenkte jeg at de norske og kinesiske barnehagene som var med i forskningsprosjektet, på den måten var mye likere i det pedagogiske arbeidet sitt enn man skulle tro. Jeg forestilte meg at det muligens ble fremstilt forskjellig, men at det var ganske mange likheter. Mine forventninger stemmer delvis overens med funnene, men samtidig ikke. Informantene har bekreftet, men også avkreftet det jeg trodde skulle være tilfelle.

3.4 Validitet og reliabilitet

Validitet og reliabilitet brukes om evalueringen av metodevalg og innsamlingsstrategier (Bergsland & Jæger, 2014, s.80). Reliabilitet handler om i hvilken grad dataen som er samlet inn er troverdig og tillitsvekkende (Bergsland & Jæger, 2014, s.80). Ved å kunne gjøre rede for egen førforståelse, mulighet for feilkilder og hvordan dataen er analysert øker påliteligheten til datamaterialet (Dalland, 2017, s.55). Nært knyttet opp mot reliabilitet ligger validitet. Validitet handler om gyldigheten til resultatene og hvorvidt det er mulig å bekrefte de (Bergsland & Jæger, 2014, s.80). I følge Bergsland & Jæger (2014, s.80) vil nærhet til feltet bidra til å sikre validitet. I mitt tilfelle kan dette være en fordel da jeg har lang erfaring fra barnehagehverdagen. Ved å ha denne nærheten til barnehagepraksisen kan man forstå hvordan ting er i praksis og unngå misforståelser som kanskje utenforstående ikke hadde forstått. Ved å benytte både observasjon og intervju som metode, og dermed hatt ulike metodiske tilnærminger, har jeg muligens oppnådd større grad av pålitelighet og gyldighet enn hvis jeg bare hadde brukt en metode.

Til tross for at jeg har forsøkt å oppnå stor grad av gyldighet og troverdighet, er det likevel slik at det kan ha oppstått mulige feilkilder og misforståelser. Intervjuene er gjennomført med tolk. Dette kan ha ført til mulige feilkilder og misforståelser. Den språklige barrieren er stor og derfor kan dataen fra intervjuene være ugyldige. I tillegg er det ene intervjuet utført av noen andre enn meg. Samtidig sier de to informantene fra Kina mye av det samme som skaper større gyldighet av dataen. Observasjonene hentet fra den kinesiske barnehagen har muligens større grad av troverdighet eller gyldighet enn intervjuene på grunn av språkbarrierne. Det jeg har observert er skrevet ned så objektivt som mulig, men samtidig vil det ligge en tolkningsmulighet der. Det kan også være farget av mine subjektive meninger eller min førforståelse.

Dataen jeg har hentet inn i Norge kan man anta at er noe mer troverdig og gyldig enn dataen min fra Kina, samtidig ligger det også her en mulighet for at min førforståelse og subjektive mening kan ha preget innsamlingen og analysen av dataen. På grunn av endret metodevalg har jeg i mindre grad kunne styrt intervjuet enn hvis jeg hadde gjennomført det ansikt til ansikt slik jeg hadde tenkt. Derfor vil jeg si at intervjudataen jeg har fått har stor grad av troverdighet, da dette er noe de har kunne skrevet helt på egenhånd uten innspill fra meg. Samtidig har jeg ikke hatt lik mulighet til å stille oppfølgingsspørsmål og hatt en dialog som kunne gitt mer informasjon. Sånn sett i ettertid ser jeg for meg at det hadde vært bedre å gjennomføre intervjuene mine over telefon eller zoom istedenfor skriftlig for å kunne oppnå dette. På den andre siden er jeg veldig fornøyd med kvaliteten i de skriftlige svarene. Informantene mine ga gode, lange og velformulerte svar. Samtidig som de åpnet for muligheten for oppfølgingsspørsmål.

3.5 Etiske hensyn

Et viktig aspekt ved forskningsetikk handler om personvern. Det er særlig tre hovedprinsipper ved forskerens etiske ansvar: informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser (Bergsland & Jæger, 2014, s.83-85). Informantene mine har fått skriftlig forespørsel i forkant av intervjuene der det ble informert om hva det ville si å delta i oppgaven, og om muligheten de har til å trekke seg når de vil, uten å oppgi en grunn. Det ble også underskrevet samtykkeerklæringer. All informasjonen om informantene og dataen er anonymisert og oppholdt på et trygt sted. Ved ferdigstilling av oppgaven skal all informasjon og data slettes.

Dette er for å overholde konfidensialitet og deres personvern. I tillegg til å opprettholde informantenes personvern, er det også viktig for meg å ikke skrive noe som kan virke krenkende eller feil i forhold til hva informantene har sagt. Det er mitt ansvar å ta vare på informantenes integritet, og passe på at det jeg skriver ikke har noen konsekvenser for de i ettertid.

4.0 Funn og drøfting

Jeg ønsker i denne oppgaven å finne ut hvordan kjønn og likestilling forstås og arbeides med i noen norske og kinesiske barnehager. Hva tenker personalet om kjønn, og hvordan arbeider de med likestilling? Hvordan reflekterer struktur og fasiliteter kjønn? Jeg har delt opp kapitlene etter forskningstemaene hvor jeg presenterer mine funn og videre drøfter jeg funnene i lys av problemstillingen.

4.1 Kjønn

4.1.1 Hva tenker personalet om kjønn?

I intervjuene kommer det frem at informantene har ulike tanker og forståelse om hva kjønn er. Tone forteller «De biologiske forskjellene. Tenker det er slike forskjeller både i hjernen og i kroppen». Daniel legger også vekt på det biologiske «Biologiske forskjeller. Begge kjønn har maskuline og feminine trekk, men det jeg legger i forskjellen er det biologiske». Lene ser det litt annerledes «Med kjønn tenker jeg måten vi kan forstå oss selv i møte med andre mennesker. Det kan være ulike måter vi uttrykker oss, f.eks. i leken til barna eller hvordan vi voksne uttrykker oss». Informantene mine fra Kina la begge vekt på at det er forskjell mellom kjønn i form av interesser, hva de er gode på, hva de leker med og hvordan de oppfører seg.

Tone og Daniel legger altså vekt på de biologiske forskjellene, mens Lene mener at kjønn er måten vi kan forstå oss selv i møte med andre. Xin og Hui har også en slags kulturell og sosial tilnærming til begrepet kjønn, samtidig er det usikkert om de mente at det var forskjell med bakgrunn i biologien eller individbasert. Funnene stemmer overens med teorien jeg har lest meg opp på. På den ene siden kan man forstå kjønn som biologi. Askland (2015,s.25) beskriver at det biologiske kjønn handler om de indre prosessene i kroppen, og kjønnsorganet,

og at det er bestemt fra fødselen av, noe som skaper en forventning til individet. På den andre siden skriver Askland (2015, s.33) og Emilsen (2015,s.24) om at i relasjon til omverdenen og andre mennesker, får man en opplevelse av seg selv som kjønn og at det skapes et kjønnsuttrykk. Ut ifra funnene vises det at det er en bred forståelse for hvordan informantene tenker om kjønn. Det varierer mellom informantene som har lik alder, kjønn og utdanning noe som viser at til tross for ganske lik bakgrunn kan man ha ulikt syn på begrepet kjønn.

4.1.2 Kjønnssdiskurser

Jeg stilte spørsmål ved hva informantene opplevde i forhold til oppmuntring til selvstendighet og om lik handling får lik reaksjon i forhold til kjønn svarte informantene dette. Tone forteller «Det er mer preget av ulik reaksjon i forhold til ulike individer på vår avdeling. Vi har en reflektert og rolig gutt som vi snakker mye med. Vi har jenter som er veldig aktive og som blir mer irettesatt. Vi har forskjellige forventninger til dem ut fra tidligere erfaringer med dem, og det kan nok gjøre at samme handling kan få ulik respons av voksne. Vi prøver å oppmuntre til selvstendighet under påkledning, bordsituasjon, håndvask, toalett trening. Her tror jeg vi setter større krav/har større forventninger til jentene. Om det er fordi de selv tar initiativ og er motivert til å klare selv eller om de blir slik fordi vi ubevisst motiverer dem/stiller krav, vet jeg ikke. Gutten vår vil veldig gjerne kles på og møter nok ikke så mange krav. Selv om vi har andre gutter som viser mer engasjement og lyst, og de oppmuntrer vi mener jeg».

Lene forteller at hun håper og tror at de er bevisste på at lik handling får lik reaksjon på tvers av kjønnene, men hun vet også at det til tider glipper. Derfor påpeker hun at det er viktig å jobbe med bevisstgjøring, og kontinuerlig observere egen praksis. Lene sier også at de arbeider med selvstendigjøring for alle gjennom rutinesituasjoner.

Daniel kan fortelle «Jeg vet det er forskjell på reaksjoner og beskjeder forhold til kjønn. Men det går mer på personligheten enn det går på kjønn. Men personligheten kan indikere mye om kjønn hos oss og på vår avdeling. Så sånn sett er det vel forskjell i forhold til kjønn. Men jeg opplever ikke det som noe negativt. For det er i forhold til hvem som gjør hva. Ikke hvilke kjønn vedkommende har». Videre forteller han «Gutter bruker litt mer tid på å vokse opp. Både påkledning vel som dobesøk. Om de ikke får litt mer oppmerksomhet, så kan det bli et negativt stigma i forhold til mestringsfølelse. Der en jente ofte trenger litt mindre. Det er

snakk om å jevne ut, ikke gjøre en forskjell. Vi ønsker at alle skal være med og holde følge med resten, men da må naturligvis noen ha litt mer hjelp med enkelte ting. Jeg ser ikke noe problem med det».

I følge Xin behandler de jenter og gutter likt. Hui kan fortelle at de også behandler jenter og gutter likt, men at jentene gjør ting mer perfekt enn guttene.

Gjennom intervjuene stilte jeg også spørsmål ved hva jenter og gutter på deres avdeling leker med for å se om det er noen uttalte forskjeller, eller hva personalet mener at jenter eller gutter leker med. Et viktig funn er at de norske informantene i større grad svarte at begge kjønn leker med noe, mens i Kina var det i stor grad kjønnsdelt i forhold til hva de mente ungene lekte med. Xin og Hui ga uttrykk for at jenter gjør kreative aktiviteter, mens gutter de bygger og leker med kjøretøy. Selv om informantene fra de norske barnehagene svarte bredt på hva jenter og gutter leker med er det et sitat jeg har lyst til å bite merke i fra Lene: «Guttene leker mer krigelek, ninja og danner mer allianser til fysisk lek inne og ute. De har behov for mer fysisk lek, og vi voksne må tilrettelegge for det sammen med barna».

Når jeg stilte spørsmål ved måten man behandler barna i forhold til oppmuntring av selvstendighet, og om lik handling får lik reaksjon i forhold til kjønn kunne informantene belyse at det er forskjellsbehandling. Alle informantene mener det er individbasert og ikke basert på kjønn. Ut ifra funnene kan man se antydninger til kjønnsdiskurser. Davies (i Askland & Rossholt, 2009, s.51) hevder at diskurser etablerer hva som er ønskelig, og hva som er normalt. En tenker kanskje at man er nøytral, men hvordan noe blir språklig omtalt og fremhevet har makt overfor temaet det gjelder (Askland & Rossholt, 2009, s.50). Det er flere funn jeg har lyst til å bite merke i som viser at det finnes ulike rådende kjønnsdiskurs i noen av barnehagene. Det ene er Daniel som forteller at «gutter bruker litt mer tid på å vokse opp» og Lene som forteller at guttene har mer behov for fysisk lek. Dette sier noe om forståelsen av gutter. Underforstått sier dette at jentene ikke trenger fysisk lek, eller at jentene er mer modne enn guttene. Dette er et slags bevis på at man kanskje ikke er så nøytral i språket sitt som man tenker. Man har her etablert to ulike diskurser om at det er normalt at gutter er mer umodne og at de trenger mer fysisk lek, enn hva jenter gjør. Til tross for at informantene egentlig sier at det handler om individene.

Hui forteller også at «jenter gjør ting mer perfekt enn guttene». Tone forteller at de har større krav og forventninger til jentene enn guttene. Dette er også eksempler på hvordan vår omtalelse av kjønn preger hva vi tenker om de. Emilsen (2015) skriver at en diskurs former både tale og praksis, og skaper en ramme for hva som kan sies og gjøres. Det er interessant å se at både i den kinesiske barnehagen og i de norske barnehagene er det kjønnsdiskurser som er ganske synlige, og som skaper en ramme rundt kjønnene.

4.1.3 Hvordan arbeides det med kjønn?

Vedrørende om kjønn var noe som ble arbeidet med i barnehagen svarte alle informantene, utenom Lene, nei. Lene kunne fortelle «Vi lager ulike lekemiljø som skal fremme fellesskap og medvirkning i lek uansett kjønn». Hun presiserte også at det er et viktig tema å løfte i det pedagogiske arbeidet for å kunne være inkluderende og ha et uttalt tydelig verdisyn. Tone og Daniel begrunnet at de ikke arbeidet med kjønn i barnehagen fordi «Vi arbeider ikke med kjønn i barnehagen. Det har hendt at vi i årenes løp har snakket om at alle må få leke med det de vil og hvem de vil. At gutter må få lov til å gå i skjørt og med veske, men ikke utover det som jeg husker» og «Vi jobber ikke noe spesielt med det. For det er bare et faktum. Alle får muligheten til å være med, og prøve alt uansett kjønn».

Videre stilte jeg spørsmål ved om kjønn er noe som blir snakket om i barnehagen. Tone fortalte at de kan snakke om kjønn i forbindelse med årsplan arbeid eller hvis det oppstår særlig problemer i en barnegruppe og det bærer preg av å handle om kjønn. Lene sier at de snakker om kjønn når de flytter barn mellom avdelinger, eller får inn nye barn og hvis det er behov for relasjonsbygging mellom kjønnene. I tillegg legger hun vekt på at de ansatte snakker om at barna møter en del kjønnsdelte spill, filmer og på Youtube som sier noe om hva som passer for jenter og hva som passer for gutter. Daniel forteller at de snakker om kjønn i forhold til bekledning og dobesøk, men at kjønn ikke er noe de har fokus på i deres barnehage, men individet. Xin og Hui sa at kjønn var ikke et tema de tok opp blant personalet eller jobbet med fordi de behandler barna likt.

Dette er et viktig funn da det faktisk bare er en informant som forteller at de systematisk arbeider med temaet kjønn i barnehagen. Det viser at til tross for at denne informanten har lik utdanning som en av de andre informantene har de ulik pedagogisk praksis. Informantene gir uttrykk for at kjønn en sjelden gang blir tatt opp blant personalet men det er i forhold til

enkelte situasjoner. Dette er et viktig funn siden Rammeplan for barnehagen (2017) sier at man skal jobbe med likestilling og kjønn. Samtidig viser funnene i kapitlet over at selv om informantene ikke sier de arbeider eksplisitt med kjønn er det tegn til at de likevel uformelt lar arbeidet påvirkes av kjønn. På den måten kan man si at informantene kanskje ikke er bevisst egen påvirkning, og at kjønn blir en del av sosialiseringen i barnehagen, men ikke oppdragelsen.

4.2 Likestilling

4.2.1 Hva er likestilling?

Tone «Likestilling for meg rommer lik verdi for alle mennesker, lik rett til å delta, være med bestemmende, bli anerkjent, like muligheter. Det er ikke bundet til kjønn for meg, selv om kvinnekampen alltid er det som dukker opp i hodet mitt som første tanke».

Lene «Tidligere la jeg i begrepet at menn og kvinner er likestilt i jobb og utdanning. Men i dag legger jeg mye mer i begrepet. Det kan hende det skyldes samfunnsendring eller utdanningen og yrket jeg har. I dag legger jeg mer vekt på at alle skal få de samme mulighetene til å utvikle seg og sine evner sammen med andre. Barna skal få være med å medvirke i sin hverdag ved å ha innflytelse på sin barnehagehverdag. Dette handler også om vårt barnesyn og at barndommen har verdi i seg selv der barna øver på sosiale prosesser gjennom leken og at vi voksne er tilstede i barnas lek og er gode rollemodeller».

Daniel «Det jeg legger i begrepet er at enten du er gutt eller jenter så skal du ha de samme mulighetene til å oppnå det du vil. Det skal utelukkende dreie seg om personenes evner, egenskaper og talenter. Er du god nok så er du god, og det at du er det ene eller det andre skal ikke bety at du får flere eller færre fordeler eller muligheter».

Tone, Lene og Daniel legger alle vekt på at likestilling handler om like muligheter for alle uansett hvem du er. Lene påpeker en viktig ting som handler om vårt syn på barnet. Som Bae (2007) skriver handler det om å se barnet som et subjekt hvor de er aktører i eget liv som blir hjørnesteinen i utviklingen av demokrati og likestilling for barna. Tone legger også vekt på barns rett til å være medbestemmende. Som Hoel m.fl. (i Emilsen, 2015, s.22) skildrer handler

likestilling i barnehagen om likeverd, demokrati og mangfold. Dette bekrefter informantene ved å fortelle at de legger vekt på deres rett til like muligheter.

Det er også interessant å lese at det første Tone nevner når jeg spør om hva likestilling er sier hun «Likestilling for meg rommer lik verdi for alle mennesker». Når man snakker om likestilling kan man også snakke om likeverd. Det er to forskjellige begreper, men som handler om mye av det samme. Samtidig handler likeverd mer om et menneskesyn som gjerne knyttes opp mot mangfold, og som sier noe om en dypere betydning av ordet likestilling (Emilsen, 2015, s.22-23). Ut ifra funnene kan man se at selv om Tone og Lene er utdannet innenfor faget og Daniel ikke er det, har de ganske lik forståelse av begrepet likestilling i forhold til at det rommer like muligheter for alle. Informantenes forståelse av begrepet stemmer overens med teoriene rundt likestilling, spesielt hvordan likestilling blir sett på i barnehagen.

4.2.2 Hvordan arbeides det med likestilling?

Når informantene får spørsmålet om de arbeider med likestilling i barnehagen svarer alle informantene fra de norske barnehagene ja. Derimot er det forskjellig hvordan de arbeider med likestilling, om det står i årsplanen og om det blir tatt opp blant personalet. Tone forteller at likestilling som eget tema blir sjeldent tatt opp blant personalet, men at andre temaer som går inn under likestilling blir tatt opp, som mangfold. Hun kan også opplyse om at likestilling står kort omtalt i deres årsplan. Informanten forteller:

Ved å legge vekt på mangfold, gi plass til alle kulturer. Ved å gi alle barn anerkjennelse, samtale med dem som likeverdige partnere. Sikre så godt vi kan at alle får delta i fellesskapet og aktiviteter, samt snakke med barna om likheter og ulikheter både biologisk, preferanser, kultur og kompetanse – Tone.

Lene forteller at likestilling til tider blir løftet på f.eks. personalmøter for å sikre et likeverdig leke- og læringsmiljø for alle. I tillegg arbeider de med barnesamtaler for å løfte barnas stemme. I deres årsplan står det ingenting spesifikt om likestilling, men det står at alle barn skal kjenne seg ønsket og viktige for fellesskapet. Daniel forteller at de ikke arbeider spesifikt med temaet likestilling, og at det ikke er et tema som blir tatt opp eller står om i årsplanen, men at det er noe de praktiserer. Både Xin og Hui fortalte i sine intervjuer at i deres barnehager så behandler de ikke kjønn ulikt. Samtidig fortalte Xin og Hui at det var et tema som ikke ble tatt opp blant personalet fordi de mener at de både lærer og behandler barna likt.

Nedenfor har jeg laget en tabell for å lettere fremstille om og hvordan informantene forteller at de arbeider med likestilling.

Hvem	Jobber med likestilling ja/nei	Hvordan	Årsplan	Tatt opp blant personalet
Tone	Ja	Fokus på mangfold, anerkjennelse, deltagelse i fellesskapet og aktiviteter, og samtale med barna som individer	Kort omtalt i årsplan.	Sjelden tatt opp som eget tema.
Lene	Ja	Jobber med å sikre et likeverdig leke- og læringsmiljø for alle gjennom f.eks. barnesamtaler.	Ikke direkte omtalt i årsplan.	Temaet blir løftet på personalmøter.
Daniel	Ja	Jobber ikke spesifikk med temaet, det er bare noe de praktiserer.	Ikke omtalt i årsplan.	Temaet blir ikke løftet blant personalet.
Xin	Nei	De lærer og behandler gutter og jenter likt.	Ikke omtalt i rammeplan.	Temaet blir ikke tatt opp.
Hui	Nei	De lærer og behandler gutter og jenter likt.	Ikke omtalt i rammeplan.	Temaet blir ikke tatt opp.

Figur 1

Her bekrefter informantene at måten de forstår likestilling på henger sammen med hvordan de arbeider med likestilling i praksis. Som Rossholt (2009, s.24) skriver om har vår forståelse om likestilling konsekvenser for hvordan vi velger å jobbe med det i det pedagogiske arbeidet. Tone bekrefter Rossholt (2009, s.24) sin påstand om at det står lite om likestilling i årsplanene til barnehagene, men at det ofte inngår i arbeidet med mangfold. Tone sin forståelse av begrepet likestilling henger sammen med måten hun forteller at de arbeider med likestilling på. I kapittelet over fortalte Tone at likestilling handler om lik verdi for alle dette er som tidligere skrevet gjerne knyttet opp mot mangfold (Emilsen, 2015, s.22-23). Noe som henger sammen med Tone sin måte å arbeide med likestilling gjennom å arbeide med temaet mangfold. Det samme gjelder Lene. Hun forteller at likestilling handler om barns medvirkning og dette gjennomfører de i praksis ved å ha barnesamtaler. Daniel mener at de ikke arbeider eksplisitt med temaet likestilling, men at det er noe de praktiserer. Det hadde vært interessant å skulle observert i praksis om dette er tilfelle. Xin og Hui virker som om de i likhet med hva Daniel skrev praktiserer likestilling ved å behandle alle likt, men det er ikke noe fokusområde som de aktivt arbeider med.

Det er interessant å se at alle de norske informantene mener de arbeider og praktiserer likestilling, men det blir sjelden tatt opp blant personalet og er lite skrevet om i årsplaner (se figur 1). Rammeplan for barnehagen (2017) sier at barnehagen skal fremme likestilling i barnehagen. Derfor stiller jeg spørsmål ved hvorfor det ikke blir adressert i større grad i det bevisste pedagogiske arbeidet. Jeg tolker det dit hen at likestilling, og kjønn, blir lite arbeidet med som en del av den bevisste planlagte arbeidet, oppdragelsen, men at det inngår mye i det ubevisste, i sosialiseringen. Samtidig kan man se at i de to kinesiske barnehagene jobber de ikke med likestilling, de behandler alle likt og snakker ikke om likestilling blant personalet. I tillegg til at det heller ikke er eksplisitt nevnt i de kinesiske guidelines for early childhood education. Dette tolker jeg dit hen at likestilling ikke er noe som fokuseres på i de to kinesiske barnehagene.

4.3 Struktur og fasiliteter

4.3.1 Hvordan uttrykker fasiliteter i barnehagen kjønn?

Gjennom observasjon i den kinesiske barnehagen observerte jeg at jentene og guttene hadde separate doer i samme rom, uten dører (se figur 2). Dette stilte jeg spørsmål ved under intervjuet og begrunnelsen var at barna skulle bli kjent med egen og hverandres kropp. Jeg

la også merke til at den typiske familiekroken, hvor det også var et sminkebord, var rosafarget (se figur 3) mens konstruksjonskroken var farget blå og brun (se figur 5). Barnas sakser var lyserosa og lyseblå, men under observasjonen så jeg at de kunne velge hvem de ville ha selv (se figur 4). De ble altså ikke tildelt farge ut ifra eget kjønn. Jeg la merke til at både guttene tok rosa sakser, og jentene tok blå.

Figur 2

Figur 3

Figur 4

Figur 5

Ut ifra tidligere erfaringer i norske barnehager har jeg observert at avdelingene ofte har flere små lekerom eller lekekroker med ulikt lekemateriell, på samme måte som i den kinesiske barnehagen. Jeg har opplevd at ulike rom har vært preget av å være typisk assosiert med et kjønn, mer enn et annet gjennom f.eks. farger. Samtidig som jeg har sett rom som er mer kjønnsnøytralt fargemessig. Saksene i de norske barnehagene jeg har vært i har vært rød, gule, grønne og blå. Barnehagenes fasiliteter som doer og lignende er i de norske barnehagene jeg har vært i ikke delt inn etter kjønn.

Observasjonene mine fra den kinesiske barnehagen viser at deler av barnehagen kan være et kjønnnet rom. Som Askland (2015, s.11) skriver vil rommene i en barnehage sette rammer for hva som skal skje i praksis. Det sier noe om hvem som får være der inne, hvem som blir inkludert og hvem som kan bevege seg der inne. Når observasjonen viser at kjøkkenkroken med sminkebord er rosa, mens konstruksjonslekene er blå og brun ligger det noen føringer for hvem dette er ment for. Selv om dette kan være helt ubevisst, kan barna oppfatte at dette er ment for gutter og dette er ment for jenter. Som Emilsen (2015, s.24) skriver fortolker barn omverdenen rundt seg og forholder seg til de forventninger som legges for jenter og gutter. Ut ifra mine observasjoner er det en viss forskjell i farger når det kommer til f.eks. saksene i dette tilfelle som viser seg mer kjønnnet i den kinesiske barnehagen enn i en typisk norsk barnehage jeg har vært i. Hvor mye innflytelse bruken av disse fargene har for barnas kjønnsidentitet kan jeg ikke si noe om, men det viser at det finnes materialer i farger som er typisk assosiert med kjønn i den kinesiske barnehagen enn det samme materialet i den norske barnehagen.

Fasilitetene i den kinesiske barnehagen kan man si er tilrettelagt for det biologiske kjønn, når det kommer til toalettene. Dette er uvandt fra et norsk perspektiv, og viser en tydelig forskjell mellom hvordan den kinesiske barnehagen sine fasiliteter uttrykker kjønn, og hvordan den norske ikke gjør det i akkurat det tilfelle. På bakgrunn av mine observasjoner ser jeg at barnehagens fasiliteter i den kinesiske barnehagen er hacket mer kjønnnet enn i en norsk barnehage jeg har vært i. Samtidig som det er ganske mange likheter mellom dem.

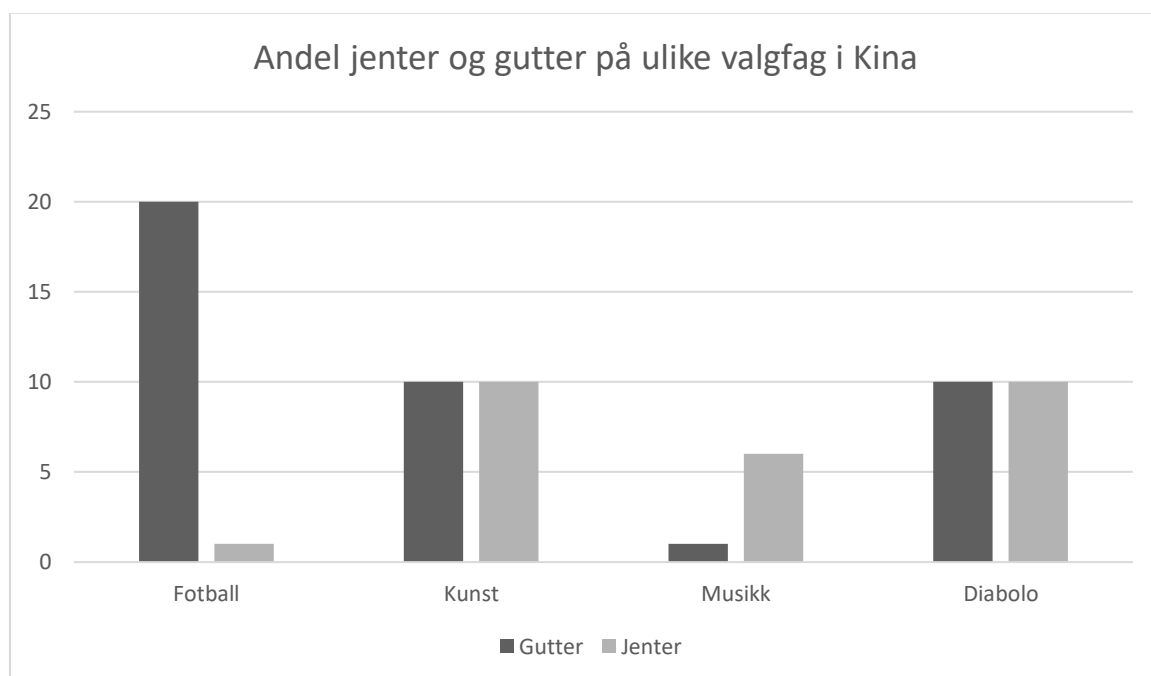
4.3.2 Hvordan uttrykker strukturer i barnehagen kjønn?

Da jeg stilte spørsmål ved om kjønn var noe som stod i årsplanen til informantene var det kun Tone som sa «Under likestilling i årsplanen blir kjønn nevnt som en blant mange områder der vi ønsker at barna skal være likestilte». Daniel og Lene presiserte at det står ingenting om kjønn i deres årsplan. Informasjon om informantenes årsplan er hentet inn via dem selv, og jeg har ikke analysert hva som faktisk står der. Det jeg referer til er det informantene selv har sagt, noe som kan bety at det står noe om kjønn som ikke blir tatt opp her.

Et spørsmål jeg stilte informantene mine var om de noen gang delte barnegruppen etter kjønn. Tone forteller at det er ikke noe de gjør, for i deres barnegruppe ville ikke det vært naturlig. Lene forteller at de deler heller ikke etter kjønn fordi de ønsker et vi. Daniel forteller at de en

sjelden gang deler barnegruppen etter kjønn. Gjennom observasjon i Kina så jeg at barnegruppen ble delt i jenter og gutter hver gang vi skulle gå ut. Jeg stilte spørsmål ved dette og, Xin og Hui forklarte at det handlet om hva som var enklest og mest beleilig. Samtidig kunne de fortelle at det er et læringsmål for barna å lære om forskjellige kjønn og at dette var en måte å vise det på. Det ble også observert at når barna skulle vaske hender ble de også delt etter jenter og gutter. Dette forklarte de også som at barna skulle bli kjent med egen kjønnsidentitet.

I den kinesiske barnehagen hadde barna valgfag en gang i uka som barna selv kunne velge. Jeg fikk lov til å være med på dette og ønsket å observere hvor mange gutter og hvor mange jenter det var på vært valgfag. Valgfagene de kunne velge mellom var fotball, kunst, musikk og diabolo. I diagrammet nedenfor kan man se andelen gutter og jenter per valgfag. Her kan man se at det er forskjellig fra fag til fag om det er større andel jenter eller gutter, eller om det er likt. Jeg spurte Xin om hvorfor det var f.eks. så få jenter på fotballvalgfaget og hun kunne fortelle at barna blir sterkt påvirket hjemmefra, og at foreldre hadde ulike forventninger til gutter og jenter.

Figur 6

Ut ifra intervjuene kan man se at Daniel, Xin og Hui deler barna etter kjønn, mens resten av informantene sier at de ikke gjør det. Samtidig sier Daniel at de bare gjør det en sjelden gang. Et interessant funn er det at Xin og Hui sier her at de deler etter kjønn f.eks. når de skal gå ut, fordi det er lett, men også fordi det er et læringsmål. Tidligere har de sagt at de ikke arbeider med kjønn i barnehagen. Når jeg stiller spørsmål ved grunnlaget for hvorfor de deler etter kjønn er svaret at barna skal bli kjent med egen kjønnsidentitet og at det er et læringsmål å bli kjent med ulike kjønn. Det tolker jeg som at de egentlig arbeider med kjønn, men kanskje mer som en del av sosialiseringen som en innføring i kulturen, normer eller levevaner, og ikke som en del av den bevisste pedagogiske oppdragelsen. Lene sier at de ikke ønsker å dele opp etter kjønn fordi de ønsker et vi, som stemmer overens med det hun tidligere har sagt om at hun arbeider med kjønn. Det å ikke dele etter kjønn er jo også en måte å arbeide med både kjønn og likestilling.

Den kinesiske barnehagens tilbud om valgfag er i seg selv ikke spesielt kjønn. I norske barnehager jeg har vært i finnes det ikke valgfag, og man får i utgangspunktet tilbudet om å prøve «alt». Det gir muligens et større handlingsrom for å gjøre det man selv vil, uten å bli påvirket av foreldrene. Samtidig kan det som tidligere skrevet ligge en forventning til hva jenter og gutter skal gjøre ut ifra omverdenen rundt både i Norge og i Kina (Emilsen 2015, s.24). Som gjør at barna selv muligens velger ut ifra kjønn. Som Aasebø og Melhus (2005 i Rossholt, 2006, s.15) skriver gjenspeiles vår kulturelle forventning om kjønn, noe som gjør at barn *blir* et kjønn de *er* ikke. Det er derfor viktig å være bevisst de forventningene som kulturen, foreldre og man som ansatt i barnehage sender ut til barna.

Barnehagenes struktur viser seg å være delt i forhold til kjønns spørsmålet. Noen av barnehagene deler bevisst barna etter kjønn, mens andre ikke gjør det. Det er lite fokus på kjønn i årsplanene noe som gjør at det ikke er en del av barnehagens struktur på samme måte som om det hadde vært nedskrevet i en plan. Det betyr samtidig ikke at det ikke er noe som blir adressert, men det kan bli arbeidet med ubevisst. Som Utdanningsdirektoratet (2018) sier vil det ha betydning for hvilke vilkår og hvilke tilbud som gis barna, ut ifra hva som står i årsplanen.

4.4 Oppsummering

Det virker som at kjønn og likestilling er noe som blir lite systematisk jobbet med og pratet om i barnehagene, men at det ubevisst påvirker arbeidet i større grad enn informantene selv er klar over. Det er kun en informant som forteller at de jobber med aktivt med kjønn, men det viser seg gjennom funnene at de andre informantene er mer preget av kjønn enn de tror i sitt arbeid. Dette gjelder både de norske barnehagene og den kinesiske barnehagen. Kjønn forstås forskjellig mellom informantene, og det finnes fortsatt noen rådene kjønnsdiskurser i barnehagene. Det er veldig interessant å høre at «gutter trenger mer fysisk aktivitet» og «jenter gjør ting mer perfekt». Samtidig viser observasjoner at barnehagens struktur og fasiliteter fortsatt er kjønnet. Det er en liten forskjell mellom den kinesiske barnehagen og de norske barnehagene jeg har vært i, i forhold til hvordan rommet er mer tilrettelagt det biologiske kjønnet, og hvordan det aktivt blir delt inn i jenter og gutter i den kinesiske barnehagen. Når det kommer til likestilling er informantene mer bevisst begrepet, og arbeidet med det. Det virker som om det er sving i ulike typer diskurser om kjønn og likestilling på en og samme tid. Informantene motsier seg selv, samtidig som de bekrefter det de tidligere har sagt. På den måten er det egentlig vanskelig å ta tak i hvordan det egentlig er kjønn og likestilling forstås og arbeides med. Det viser seg at kjønn blir lite adressert i forhold til likestilling, samtidig forteller informantene at de behandler barna ulikt ut ifra individet, hvor de igjen uttrykker at kjønn kan ha noe å si. Jeg tolker det dit hen at kjønn og likestilling er en stor del av sosialiseringen i barnehagen, men i mindre grad en del av den bevisste oppdragelsen.

5.0 Avslutning

Gjennom oppgaven har jeg svart på problemstillingen min «Hvordan forstås og arbeides kjønn og likestilling med i norske og kinesiske barnehager». Gjennom prosessen ved å skrive denne oppgaven har jeg lært at kjønn og likestilling er omfattende og sammensatte temaer. Samtidig ekstremt viktige temaer. Etter å ha lest meg opp på teoriene har jeg blitt mer bevisst egen praksis og språkbruk på jobb. Som jeg tidligere har skrevet er dette temaer som jeg brenner for, og som jeg mener man burde være mer bevisst i barnehagehverdagen.

En av tingene jeg lærte meg gjennom denne prosessen var det å skrive en lang akademisk tekst. Det har vært krevende og vanskelig, men jeg har samtidig lært veldig mye. Det er ting jeg skulle gjort annerledes om jeg skulle gjennomført dette på nytt. For det første ville jeg intervjuet informantene mine muntlig istedenfor skriftlig. Da tror jeg oppgaven hadde blitt enda bedre. Det har også vært en utfordring å se på det med ett komparativt blikk. Da jeg gjerne skulle hatt mer informasjon om synet på kjønn og likestilling generelt i Kina, og enda mer data fra flere kinesiske barnehager for å kunne bygge bedre opp under funnene mine.

Hvis jeg skulle forsket videre på temaene kjønn og likestilling i en masteroppgave hadde det vært veldig spennende å se på barns egne opplevelser av kjønn og likestilling. I tillegg ville det vært veldig spennende å sett videre på det jeg har skrevet om i denne oppgaven angående diskurser.

6.0 Litteraturliste

Askland, L. (2015) *Større rom for jenter og gutter. Å utvikle en kjønns sensitiv pedagogikk i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget.

Askland, L. & Rossholt, N. (2009) *Kjønnsdiskurser i barnehagen: mening, makt, medvirkning*. Bergen: Fagbokforlaget.

Bae, B. (2007) *Å se barn som subjekt - noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehage*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/>

Bergsland, M.D. & Jæger, H. (red.) (2014) *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm akademiske.

Brinkmann, S. & Kvåle, S. (2015) *Det kvalitative forskningsintervju*. (3.utg) Oslo: Gyldendal Akademisk.

Børhaug, K., Helgøy, I., Homme, A., Lotsberg, D.Ø., & Ludvigsen, K. (2011) *Styring, organisering og ledelse i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Chi, J. (2018) *Pathways for gender equality through early childhood teacher policy in China*. Echidna Global Scholars Program. Hentet fra: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED592783.pdf>

Chinese ministry of Education. (2012) *Early Learning and Development Guidelines for Children aged 3 to 6 years*.

Dalland, O. (2017) *Metode og oppgaveskriving*. (6.utg) Oslo: Gyldendal Akademisk.

Emilsen, K. (red.) (2015) *Likestilling og likeverd i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Gjøsund, P. & Huseby, R. (2011) *Psykologi 2 - mennesket i gruppe og samfunn*. Oslo: Cappelen Damm.

Høgskulen på Vestlandet (u.å.) BLUBACH Bacheloroppgave i barnehagelærerutdanning
Emneplan for studieåret 2019/2020. Hentet 30.mai.2020 fra
<https://www.hvl.no/studier/studieprogram/emne/blubach>

Kunnskapsdepartementet. (2017) *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra <https://www.udir.no>

Løkken, G. & Søbstad, F. (2017) *Observasjon og intervju i barnehagen*. (4.utg) Oslo: Universitetsforlaget.

Malt, U. (2015) Strukturert intervju. I *Store Norske Leksikon*. Hentet fra https://snl.no/strukturert_intervju

Moe, R. & Nordvik, G. (2012) Spor etter kjønnsdiskurser i barnehagepersonalets praksisfortellinger. *Nordisk barnehageforskning*. ISSN 1890-9167 VOL 5 NR 6 SID 1-10.
Hentet fra: <file:///Users/MaudBrevig/Downloads/Moe%20et%20al%202012.pdf>

Rossholt, N. (2006) *Temahefte om likestilling i det pedagogiske arbeidet i barnehagen*.
Hentet fra:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/290163-temahefte_om_likestilling_i_det_pedagogiske_arbeidet_i_barnehagen.pdf

Struktur. (2020) I *Store Norske Leksikon*. Hentet fra <https://snl.no/struktur>

Utdanningsdirektoratet. (2018) *Pedagogisk dokumentasjon i barnehagen*. Hentet fra:
<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/kvalitet-i-barnehagen/verktoy-for-kvalitetsarbeid/pedagogisk-dokumentasjon/ped-dok-didaktisk-perspektiv/planer-som-struktur/>

7.0 Vedlegg

Vedlegg 1: Intervjuguide

<p>Din Stilling, alderskategori, kjønn</p> <p>Her kan du bare markere det som passer for deg.</p> <p>20-30 , 30-40 , 40-50 , 50-60 Dame Mann Pedagogisk leder Ped.leder 2 Barnehagelærer Barnehagelærer 2</p>	<p>Hva legger du i begrepet kjønn?</p>
<p>Er det forskjell på gutter og jenter i barnehagen din?</p>	<p>Hvordan arbeider dere med kjønn i bhg?</p>
<p>Når snakker dere om kjønn i bhg?</p>	<p>Står det noe om kjønn i årsplanen?</p>
<p>Deler dere noen ganger barnegrupper noen gang etter kjønn? Hvorfor eller hvorfor ikke.</p>	<p>Hva legger du i begrepet likestilling?</p>
<p>Hvordan arbeider dere med likestilling i barnehagen?</p>	<p>Er likestilling tema på årsplanen?</p>

Er likestilling noe som blir tatt opp blant personalet?	Hvilke leker er det jentene/guttene på din avdeling leker med?
Hvilke aktiviteter/leker tror du jenter og gutter får for lite tilbud om, og hvorfor?	Hvordan synes du rommene på avdelingen er tilrettelagt i forhold til kjønn?
Opplever du at lik handling får lik eller ulik reaksjon i forhold til kjønn? Tidligere forskning sier at det prates ulikt til gutter og jenter? Hvordan mener du det er i din barnehage/på din avdeling?	Når oppmuntrer/jobber dere med selvstendighet hos gutter og jenter. F.eks. påkledningssituasjon. Viser til forskning: gutter får mer hjelp enn jenter. Hva tenker dere om det?

Er det andre ting om temaet du ønsker å ta opp/si skriv det her.

Vedlegg 2: Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet «Kjønn og likestilling i barnehagen»

Dette er spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut hvordan kjønn og likestilling fremstilles, forstås og arbeides med i barnehagen. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Forskningsprosjektet er en bacheloroppgave hvor jeg ønsker å finne ut hvordan kjønn og likestilling fremstilles, forstås og arbeides med i norske og kinesiske barnehager. Jeg ønsker å intervjuer barnehagelærere om dette, og observere hvordan det er i praksis. Dataen jeg henter inn skal sees i et komparativt blikk med data jeg hentet inn i kinesiske barnehager på studietur høsten 2019.

Problemstillingen min er: Hvordan fremstilles, forstås og arbeides det med kjønn og likestilling med i norske og kinesiske barnehager. Med underspørsmålene: Hva tenker personalet om kjønn og hvordan arbeides det med likestilling i det pedagogiske arbeidet?, og hvordan uttrykker strukturer og fasilitetene i barnehagen kjønn?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskulen på Vestlandet er ansvarlig for forskningsprosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du er utdannet barnehagelærer og har erfaring med å arbeide i barnehage, og fordi jeg ønsker å høre dine tanker og erfaringer om temaet. Dette skrivet blir sendt ut til fire ulike barnehagelærere. Jeg ønsker å

intervjue minst to, men gjerne fler for å kunne ha et best mulig grunnlag for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du ønsker å delta innebærer det for deg å være med på et skriftlig intervju. Intervjuet vil foregå uten lydopptaker, men dine svar vil bli skrevet ned, og deretter lagret elektronisk. De eneste opplysningen som skal innhentes om deg som person er kjønn, alderskategori og arbeidstittel. Ditt navn og barnehagens navn vil ikke bli nevnt. Personopplysning om deg vil kun være signering på samtykkeskjema. Det vil altså ikke bli hentet inn noen sensitiv informasjon. Hvis du ønsker å delta i prosjektet vil det ta deg ca. 60 minutter. Hvis du ønsker kan du få intervjuguide på forhånd, som inneholder ca. 12 spørsmål som «hva tenker du om kjønn?» og «hvordan arbeider dere med likestilling på avdelingen?».

Det er frivillig å delta.

Det er frivillig å delta i forskningsprosjektet og du kan trekke deg fra prosjektet når som helst uten å oppgi noen grunn. Det vil heller ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke ønsker å delta eller om du senere velger å trekke deg. Alle opplysninger om deg vil bli anonymisert og slettet ved endt prosjektslutt.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger.

Opplysninger om deg vil kun bli brukt til det formålet vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Du vil ikke bli gjenkjent i publikasjonen, og den eneste informasjonen som skal publiseres er kjønn, alderskategori og arbeidstittel. Opplysninger om deg er det kun jeg som har tilgang til og det vil bli lagret på et sikkert sted.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal avsluttes i august. Dine personopplysninger, altså samtykkeskrivet skal slettes ved prosjektslutt.

Dine rettigheter

Du har rett til innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, å få de rettet, å få de utlevert som kopi og å få de slettet. I tillegg har du rett til å få sende klage til personvernombudet eller datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskulen på Vestlandet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Høgskulen på Vestlandet ved [REDACTED]. Email: [REDACTED]
- Vårt personvernombud: Trine Anikken Larsen personvernombud@hvl.no
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost personverntjenester@nsd.no eller telefon: 55 58 21 17

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet Kjønn og likestilling i barnehagen, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

Å delta i intervju.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet i august.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)